

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مطالعات اجتماعی پایه هشتم

فصل دوم: نقش دولت در ادامه کشور

درس چهارم: وظایف دولت

دولت و شهروندان

منظور از شهروندان، اتباع یک کشوراند. همه کسانی که تابعیت دولت جمهوری اسلامی ایران را دارند، چه شهری باشند، چه روستایی و عشایر، چه در داخل کشور زندگی کنند و چه در خارج از کشور، شهروند ایران محسوب می شوند.

حقوق شهروندان در برابر دولت:

- آنها حق دارند از خدمات دولت در زمینه های مختلف بهره مند شوند.
- حق دارند آزادی بیان، اظهار نظر و انتقاد داشته باشند.

وظایف شهروندان در برابر دولت:

به قوانین و مقررات کشور احترام بگذارند و آنها را رعایت کنند، با دولت مشارکت و همکاری صمیمانه داشته باشند، مالیات خود را پردازند و در هنگام جنگ از کشور دفاع کنند.

وظایف دولت:

- دولت موظف است شرایط و لوازم سواد و آموزش، بهداشت، شغل مناسب، رفاه، امنیت، فرهنگ و اخلاق اسلامی را در جامعه فراهم کند.
- دولت، همچنین وظیفه دارد تجهیزات زیربنایی و خدمات عمومی مانند ساختن راه و جاده، پل، بیمارستان، مسکن، مدرسه، سد، مخابرات، آب، برق و گاز و ... را در کشور، گسترش دهد.

درس چهارم: وظایف دولت

دولت و شهروندان

○ اجرای قوانین و مصوّبات مجلس (پس از تصویب مجلس شورای اسلامی) از وظایف مهم دولت است.

○ هدایت وزیران و ایجاد هماهنگی میان آنها

سایر وظایف و خدمات رئیس جمهور:

امضای قراردادهایی که بین ایران و کشورهای دیگر بسته میشود، امضای استوارنامه* سفیران کشور ما و پذیرش استوارنامه سفیران سایر کشورها، اعطای نشان های دولتی و... .

* استوارنامه: هر سفیری که مأمور میشود برای خدمت به کشور دیگری برود، معرفی نامه ای از رئیس کشور خود (رئیس جمهور، پادشاه و ...) برای رئیس کشور میزبان میبرد و به وی تسلیم میکند که آن را استوارنامه میگویند.

درس چهارم: وظایف دولت

دولت و شهروندان

*یکی از اقدامات دولتها، **تنظیم لایحه*** در امور مختلف است. این لوایح برای تصویب و قانونی شدن به مجلس شورای اسلامی فرستاده می شود.

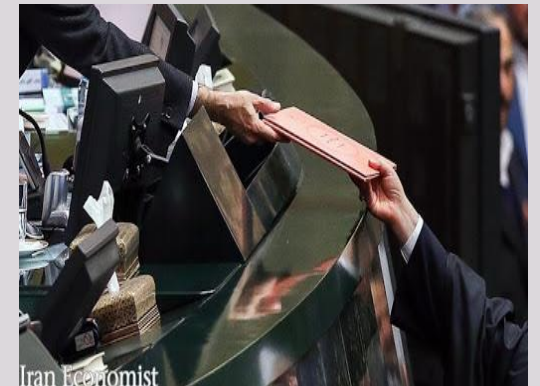
همچنین **نمایندگان** مجلس بر فعالیت های دولت نظارت میکنند و حق سؤال کردن از **رئیس جمهور و وزرا** را دارند. نمایندگان ممکن است از عملکرد رئیس جمهور یا هر یک از وزیران سؤال کنند. در این صورت رئیس جمهور یا وزیری که از او سؤال شده باید در مجلس حاضر شود و به سؤال نمایندگان پاسخ دهد. گاهی نیز ممکن است مجلس، وزیری را استیضاح* کند.

* **لایحه:** پیشنهادی است که از سوی دولت به مجلس ارائه میشود. این پیشنهاد درباره موضوعی است که ابتدا در هیئت دولت تصویب شده و سپس برای تبدیل شدن به قانون به مجلس ارائه میشود تا نمایندگان مجلس آن را تأیید کنند.

* **استیضاح:** یعنی توضیح خواستن. وقتی نمایندگان، وزیری را استیضاح میکنند، او باید در مجلس حاضر شود و درباره موضوع مورد نظر نمایندگان توضیح دهد. سپس باید دوباره برای ادامه کار از مجلس، رأی اعتماد بگیرد.

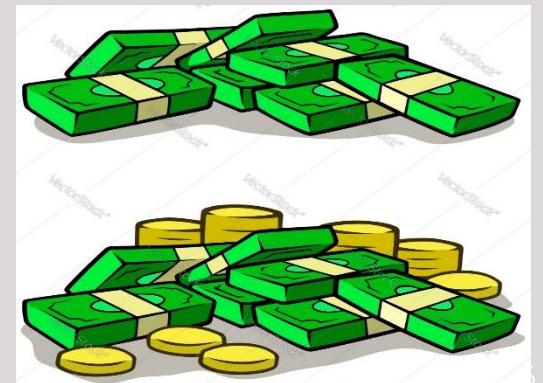
درس چهارم: وظایف دولت

دولت و مجلس

درس چهارم: وظایف دولت

درآمدها و هزینه های
دولت

دولت برای امور مختلف، باید پول هایی را هزینه (خرج) کند.
هزینه ها:

فعالیت دولت در زمینه آموزش، بهداشت، اوقات فراغت، حفاظت از محیط زیست، مسکن، کشاورزی، صنعت و...
اقدامات دولت برای عمرانی مثل: ساختن پل، جاده، فرودگاه، نیروگاه برق و...

مثال: فعالیت وزارتخانه آموزش و پرورش

هزینه هایی مانند: ساختن مدرسه و اداره آن، پرداخت هزینه های آب، برق، حقوق و دستمزد معلمان، مدیران و حقوق کارمندان ادارات آموزش و پرورش، تهیه و تولید کتاب های درسی و

درآمدها:

دولت برای اداره امور کشور باید درآمد داشته باشد تا بتواند هزینه کند. به طور کلی در کشور ما درآمدهای دولت را می توان به سه بخش تقسیم نمود:

* اکنون با توجه به شکل بگویید دولت بیشتر درآمدهای خود را از چه راهی به دست می آورد؟

درس چهارم: وظایف دولت

درآمدها و هزینه های
دولت

* بخشی از درآمدهای دولت نیز از راه «مالیات» تأمین می شود. مالیات پولی است که بر طبق قانون، افراد و مؤسسات به دولت میپردازند تا در جهت اداره امور کشور، مورد استفاده قرار بگیرد.

* بخش دیگری از درآمدهای دولت که در مقایسه با موارد دیگر کوچک تر است از سایر منابع، تأمین می شود. برای مثال درآمدی که دولت از بابت ارائه خدمات برق، آب، گاز و تلفن به مردم، به دست می آورد یا درآمدهای مربوط به خدماتی مانند صدور گواهینامه رانندگی، سند مالکیت، گذرنامه و نظایر آن، یا درآمدهای ناشی از سرمایه گذاری در صنایع بزرگ از دیگر درآمدهای دولت هستند.

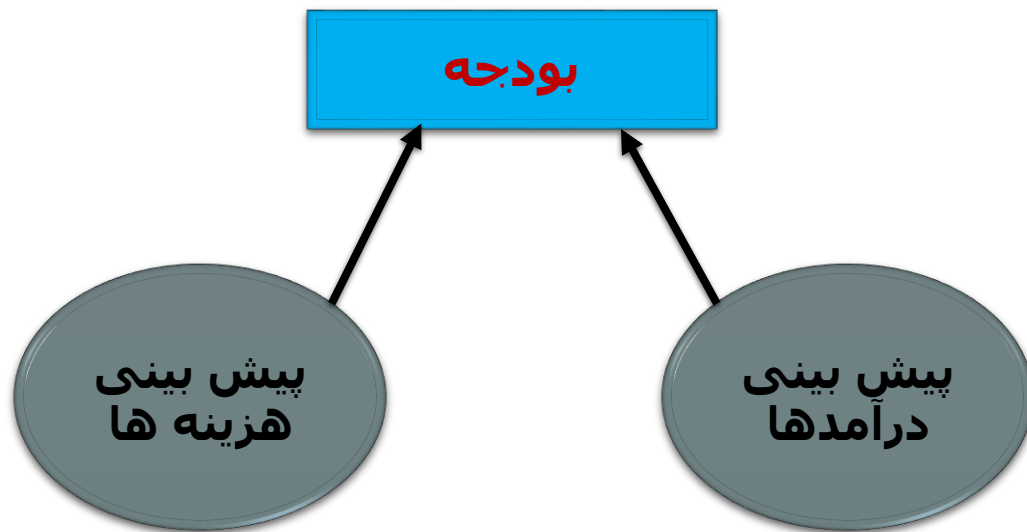
درس چهارم: وظایف دولت

درآمدها و هزینه های
دولت

بودجه به زبان ساده یعنی پیش بینی دخل و خرج دولت یا همان درآمدها و هزینه ها. بودجه سندی است که دولت در آن درآمدها و هزینه های یک کشور را برای یک سال، معین میکند. یکی از وظایف مهم دولت ها، تنظیم «**لایحه بودجه**» است.

این سند باید در مجلس شورای اسلامی تصویب شود. علاوه بر آن، مجلس بر درآمدها و هزینه های دولت نظارت می کند.

درس چهارم: وظایف دولت

بودجه

1. به نظر شما متکی بودن درآمد یک کشور به صادرات نفت چه معایبی دارد؟ برای حل این مشکل چه راه‌هایی را باید در نظر گرفت؟

درس چهارم: وظایف دولت

فعالیت

